

DAGVLINDERS AWZI 2011 VLINDERMONITOR

Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging

KNNV afdeling Delfland
Postbus 133
2600 AC DELFT
email: afdelingDelfland@knnv.nl
www.knnv.nl/afdelingDelfland

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	3
2	Samenvatting.....	3
3	Methode.....	3
4	Resultaten.....	4
5	Conclusies.....	6
6	Aanbevelingen beheer.....	7
7	Jaarlijsten.....	7

Verantwoording

Monitor Leo Poot
Verslag Leo Poot

Copyright: KNNV afdeling Delfland, 2012
Referentie: Dagvlinder AWZI 2011, KNNV afdeling Delfland, 2011

1 Inleiding

Waarnemingen, data, beheer met betrekking tot de monitoring route in de locatie AWZI betreffend seizoen 2011, (AfvalWateringZuiveringInstallatie) en aangrenzend talud van de rijksweg A4 zijn in dit verslag weergegeven. Het betreft hier het wandelgebied rondom de genoemde installatie en een pad dat deels grenst aan deze locatie en deels aan een zuidelijk gelegen talud van de A4. De totale route heeft een lengte van 2500 meter en kent een aantal sectoren met bloem en kruidenrijke flora en/of grassen, jonge aanplant van loofbomen en heesters en rietkragen. In voorgaande jaren is gebleken dat in deze locatie een forse populatie icarusblauwtjes voorkomt, ook het kwetsbare bruine blauwtje heeft hier een populatie evenals de argusvlinder. In 2010 zijn afspraken gemaakt met de beheerder (Hoogheemraadschap Delfland) van genoemde locatie betreffende maaibeheer en inrichting (nieuwe aanplant na goedkeuring) welke in het voorjaar van 2011 is gerealiseerd. Genoemde aanplant en beheer zijn in eerste instantie gericht op het in stand houden van de nu aanwezige populaties vlinders.

2 Samenvatting

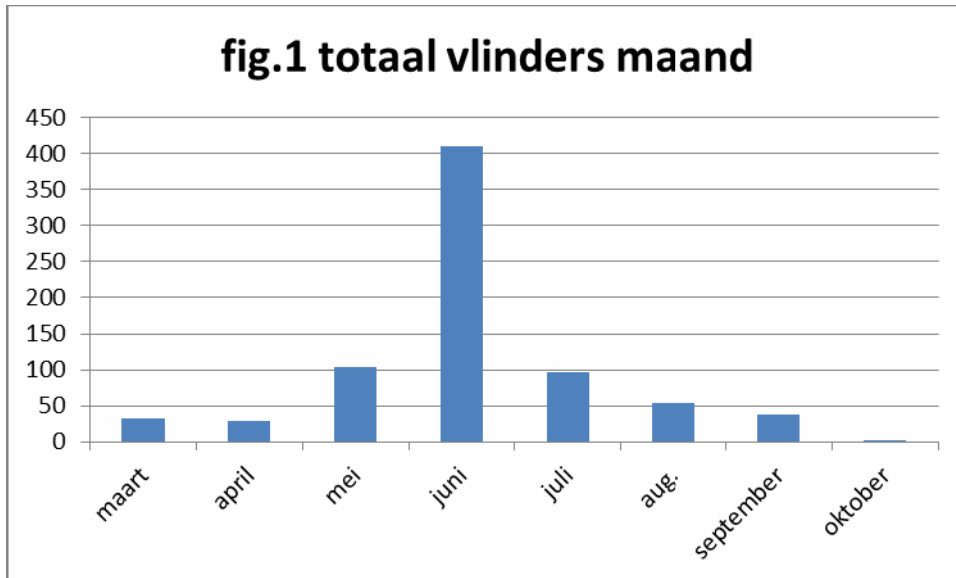
AWZI, monitoringroute 2500 meter verdeeld in 5 sectoren, geteld werd 17 maal in seizoen 2011 van maart tot oktober. De aantallen vlinders waren laag, index dagvlinders $T/ab=i$ 44,9 (in 2010 nog 53,8). Er werden 14 soorten dagvlinders gezien, 5 soorten overdag vliegende nachtvlinders en 12 soorten microvlinders waarvan één soort op de mijn werd geïdentificeerd. Het klein koolwitje is de meest getelde vlinder gevolgd door de kleine vos die een spectaculaire stijging doormaakte in deze locatie. In seizoen 2010 is een begin gemaakt met aangepast maaibeheer gericht op de instandhouding van de huidige populaties. Ondanks de gemaakte afspraken is er in seizoen 2011 weinig van het maairegiem terecht gekomen wat, naast de slechte weersomstandigheden in de zomer geleid heeft tot een sterke afname van de populatie icarus, bruine blauwtjes en argusvlinders. Wel heeft, ten gevolge van het gefaseerde maaien in 2010 waarbij vooral een aantal sectoren met brandnetels bleven staan, de populatie kleine vossen zich uitgebreid. Voor het eerst werd de soort gehakelde aurelia en kleine vuurvlinder gezien in deze locatie. Bij de nachtvlinders werden dit seizoen de soorten sint jansvlinder, gewone bandspanner en kolibrievlinder voor het eerst waargenomen. Bij de microvlinders werd de soort *Phyllonorictor rajella* voor de eerste keer waargenomen. Bekijken we de meerjaren soortenlijst dan zijn er in deze locatie t/m 2011, 15 soorten dagvlinders, 18 soorten microvlinders en 6 soorten overdag vliegende nachtvlinders gedetermineerd. Willen we in deze locatie de populaties vlinders een toekomst bieden dan zal het maaibeheer/maairegiem conform de eerder gemaakte afspraken moeten worden nagekomen, door verruiging worden de populaties Lycaenidae ernstig bedreigd. In het aangrenzend talud van de rijksweg A4 werd 15,3% van het totaal aantal dagvlinders waargenomen.

3 Methode

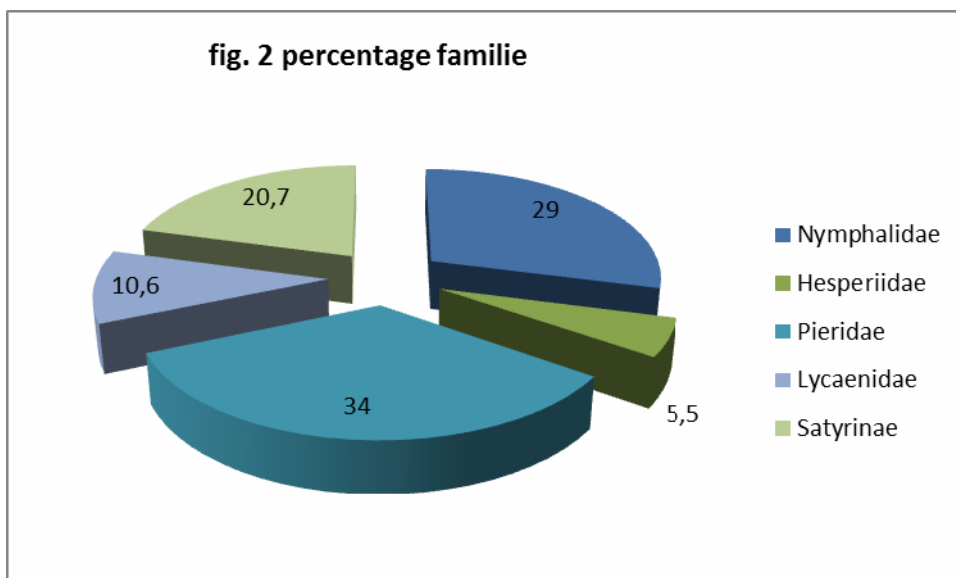
De methode van monitoring is de gebruikelijke voor dagvlinders, hierbij wordt een telroute gelopen (in deze locatie \pm 2500 m) in een denkbeeldige kooi van 5x5x5 meter waarin alle vlinders worden genoteerd. De route wordt gelopen in het vliegseizoen wat loopt van maart t/m oktober waarbij 1 maal per week de locatie wordt bezocht mits het weer (zonnig en wind minder dan 5 Beaufort) het toelaat. Hoewel niet speciaal op nacht en microvlinders werd gemonitord werden deze toch genoteerd als ze opvallend in beeld kwamen. Incidenteel worden vlinders gevangen ter identificatie en weer vrijgelaten.

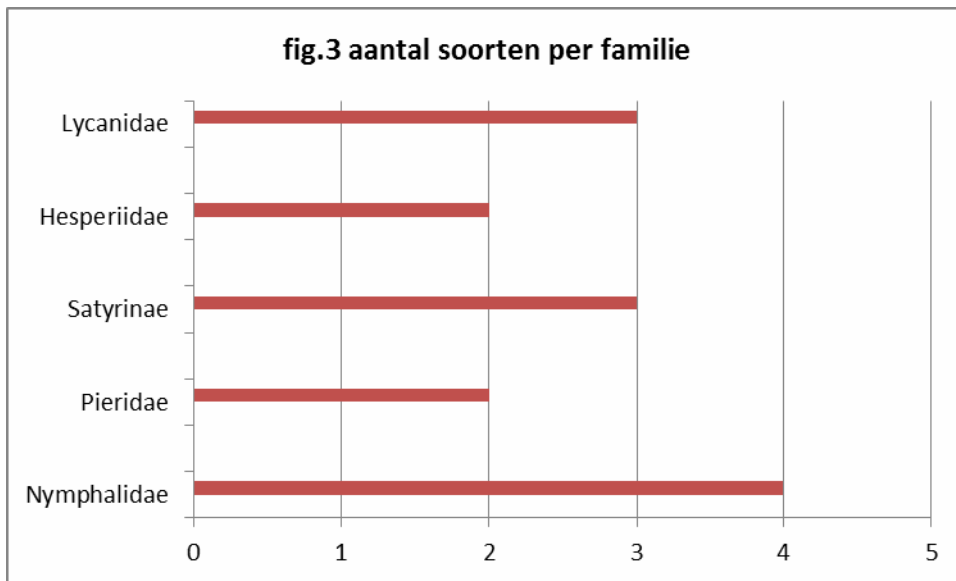
4 Resultaten

Het aantal vlinders geteld in 2011 is 764 waarvan de hoogste aantallen in de maand juni, zie fig.1 en jaarlijst.

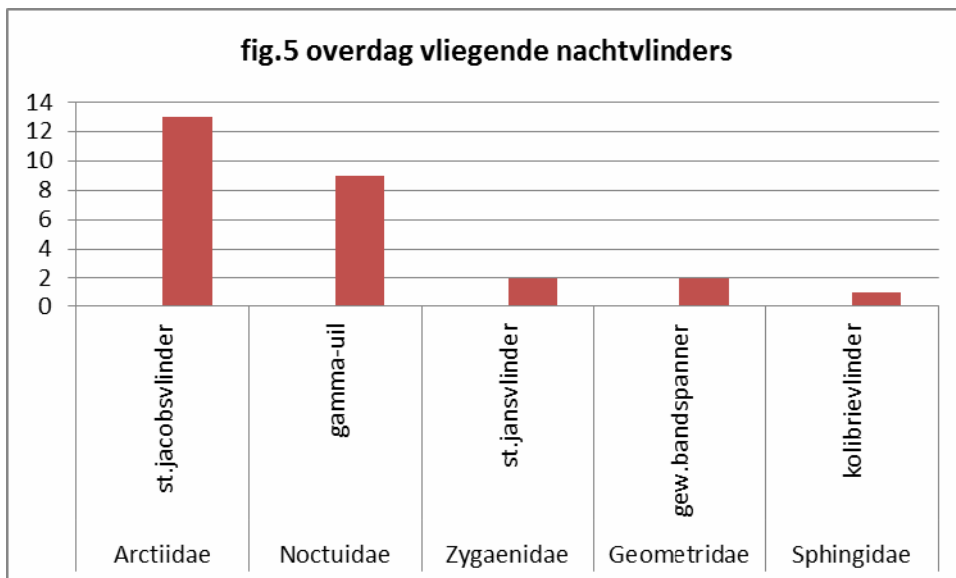

De aantallen vlinders per familie als een percentage van het totaal, weergegeven in fig.2 en3, waren van hoog naar laag Pieridae 34% (2 soorten), Nymphalidae 29% (4 soorten), Satyrinae 20,7% (3 soorten), Lycaenidae 10,6% (3 soorten), Hesperidae 5,5% (2 soorten).

Er werden 14 soorten dagvlinders gezien. Van de overdag vliegende nachtvlinders werden uit 5 families elk 1 soort gezien (fig.5), bij de microvlinders troffen we 6 families aan met in totaal 12 soorten.

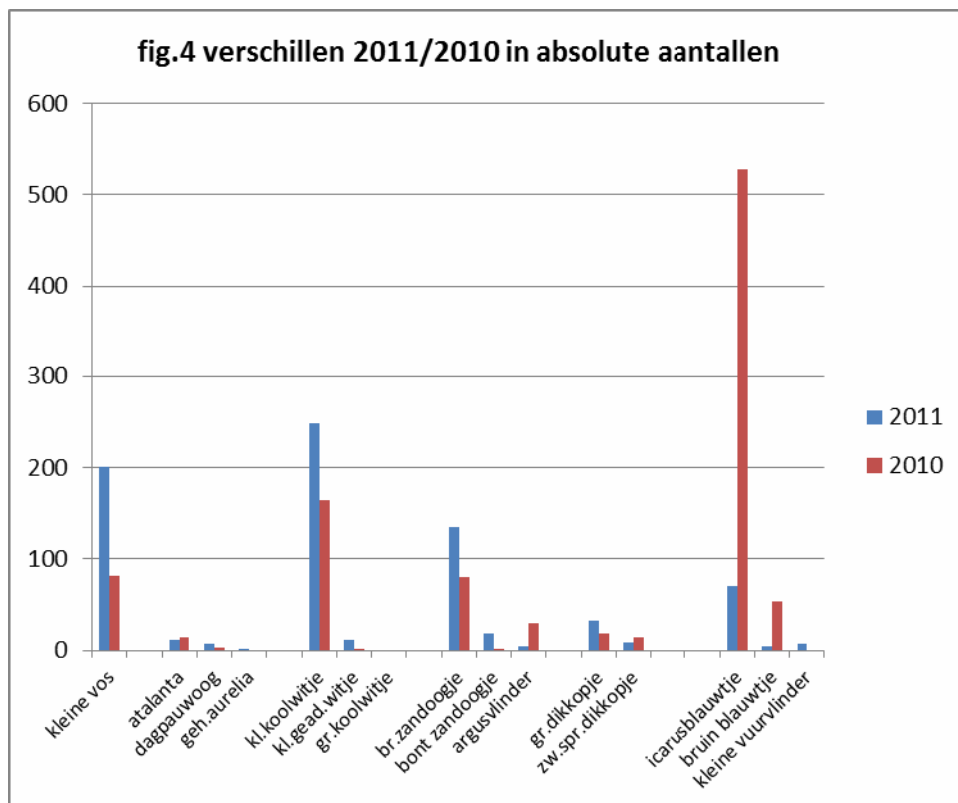
De meest voorkomende vlinder dit seizoen was het klein koolwitje (249) gevolgd door kleine vos (201) en bruine zandoog (135). Een dramatische daling in de familie van de Lycanidae werd gezien bij zowel het icarusblauwtje (70), (vorig seizoen nog de meest voorkomende vlinder), en het kwetsbare bruine blauwtje (4), zie ook fig. 4. Zie voor een overzicht van de aantallen de jaarlijsten.

5 Conclusies

Het seizoen 2011 is voor deze locatie zeker niet goed te noemen, zowel van imago en soort waren de aantallen laag (dagvlinders T/ab=i 44,9 in 2010 nog 53,8) een dalende trend dus. Het geplande aantal bezoeken werd niet gehaald, vooral weersinvloeden in de zomermaanden waren hier debet aan. Begon het seizoen nog goed wat zich ook vertaalde in de hoge aantallen in juni wat tevens ook de maand was met de hoogste aantallen, in de daarop volgende maanden wat normaal de beste vliegmaanden zijn (juli/augustus) daalden de aantallen echter dramatisch. De oorzaak lag niet geheel aan de natte zomer maar in belangrijke mate aan het ongelukkig uitgevoerde maaibeheer, ondanks de gemaakte afspraken met beheerder en uitvoerder werden deze niet nagekomen. Eind mei of begin juni zou er gemaaid moeten zijn maar dit werd echter pas eind juli begin augustus gedaan, hierdoor trad er een dermate verruiging welke funest bleek voor de populaties blauwtjes, de waardplanten (in deze locatie vooral kleine klaver en ooievaarsbek) werden verdrongen door vooral riet en harde grassen en wat er nog overbleef aan ei afzet/rupsaantal werd door de ongelukkige maaibeurt verwoest.

Niet alleen alle bestaande flora werd gemaaid maar ook werd 40% van de in het voorjaar aangeplante heesters/struiken en boompjes met de grond gelijk gemaakt. Ook de 3 buddleja's, in de late zomer een belangrijke nectarbron voor vooral Nymphalidae, werden om onbegrijpelijke reden omver gemaaid ondanks de duidelijke lintmarkering.

De gevolgen voor de aantallen icarusblauwtjes en bruine blauwtjes zijn goed te zien in fig.4 waar de seizoenen 2010/2011 zijn vergeleken.

6

Een positief effect van het gefaseerd maaien in 2010/2011 is te zien bij de kleine vos, bruin zandoogje en klein koolwitje. Deze soorten hadden baat bij de fasering omdat

meer waardplanten bleven staan. Met de argusvlinder gaat het ook niet goed in deze locatie wat hier de oorzaak valt niet makkelijk te duiden, misschien dat de verruiging hier ook parten speelt. We zien dat het aangrenzend talud van de rijksweg A4 een steeds grotere rol gaat spelen in de aantallen en soorten in deze locatie mede door het gunstiger maaibeheer van RWS. Gezien het feit dat de populatie icarusblauwtjes en bruine blauwtjes in aantallen dramatisch zijn gereduceerd en het niet te verwachten valt dat de situatie snel zal verbeteren is besloten het monitoren te staken, wel zullen er in de komende jaren enkele inventarisaties worden gedaan naar de actuele stand van de populaties.

6 Aanbevelingen beheer

Om de locatie weer interessant te maken zullen de in 2010 gemaakte afspraken moeten worden nagekomen. Dit betekent gefaseerd maaien in eind mei of begin september. In de sectoren waar veel rietopslag voorkomt moet er als dit mogelijk is meerdere keren per jaar worden gemaaid, dit zal op den duur de genoemde opslag decimeren.

Jaarlijst dagvlinders 2011 AWZI 37-15-32				
Familie	Soort	Soort	Aantal	Waardplant
Nymphalidae	Vanessa atalanta	Atalanta	12	brandnetel
	Inachis io	Dagpauwoog	8	brandnetel
	Aglais urticae	Kleine vos	201	brandnetel
	Polygonia c-album	Geh.aurelia	1	brandnetel,ribes
Satyrinae	Lasiommata megera	Argusvlinder	5	grassen
	Pararge aegeria	Bont zandoogje	18	grassen
	Maniola jurtina	Bruin zandoogje	135	grassen
Pieridae	Pieris rapae	Klein koolwitje	249	kruisbloemigen
	Pieris napi	Klein gead.witje	12	kruisbloemigen
Hesperiidae	Ochlodus faunus	Groot dikkopje	33	grassen
	Thymolicus lineola	Zw.spr.dikkopje	9	grassen
Lycaenidae	Polyommatus icarus	Icarusblauwtje	70	klaver
	Plebeia agestis	Bruin blauwtje	4	ooievaarsbek
	Lycaena phlaeas	Kleine vuurvlinder	7	zuring
		Totaal	764	

Overdag vliegende nachtvlinders 2011 AWZI 37-15-32

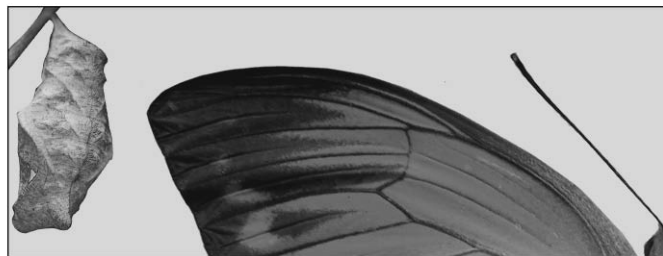
Familie	Soort	Soort	Aantal	Waardplant
Noctuidae	Autographa gamma	gamma-uil	9	brandnetel,klaver
Arctiidae	Tyria-jacobaeae	sint-jacobsvlinder	13	kruiskruiden
Zygaenidae	Zygaena filipendulae	sint-jansvlinder	2	gew.rolklaver
Geometridae	Epirrhoe alternata	gewone bandspanner	2	div.walstro
Sphingidae	Macroglossum stellatarum	kolibrievlinder	1	zwerper
		totaal	27	

Microvlinders 2011 AWZI 37-15-32

Familie	Soort	Soort	*	Waardplant
Cosmopterigidae	Limnaecia phragmitella	lisdoddeveertje		lisdodde
Crambidae	Chrysoteuchia culmella	gewone grasmot		grassen
	Agriphila latistria	witlijngrasmot		bromus spp.
	Crambus perlella	bleke grasmot		grassen
	Agriphila straminella	blauwooggrasmot		grassen
	Agriphila tristella	variabele grasmot		grassen
	Pyrausta aurata	muntvlinder		munt,marjolijn
Gracilliriidae	Phyllonorycter rajella	gewone elzenvouwmot		els (mijnen)
Oecophoridae	Esperia sulpharella	esperiamot		dood hout
Pterophoridae	Platyptilia gonodactyla	hoefbladvedermot		asteraceae
Tortricidae	Orthotaenia undulana	woudbladroller		l.bomen,w.roos
	Agapeta hamana	distelbladroller		klaver,a.distel
*geen aantallen genoteerd				

Bij ons kun je
je ontpoppen.

Tot iemand die van de natuur geniet. Of haar bestudeert en beschermt. De KNNV maakt je wegwijs in de natuur.

www.knnv.nl/afdelingDelfland

Dit verslag bevat de waarnemingen en beheeradviezen van de vlindermonitor in het AWZI.

De KNNV, de natuurvereniging voor Delfland.

De KNNV opent je ogen en hart voor de natuur. Met elkaar komen we op voor de belangen van die natuur.

